

Bygg giftfritt i trädgården

Träskyddsbehandlat virke innehåller ofta miljöfarliga ämnen. Välj mindre farliga alternativ i så stor utsträckning som möjligt när du ska bygga nytt i din trädgård så skyddar du både dig själv och miljön.

Många gånger går det bra att använda obehandlat virke som sedan målas eller oljas in. Det kan till exempel vara konstruktioner med lägre krav på hållbarhet, så som en sandlåda eller den tillfälliga drivbänken.

Kärnvirke, lärkträ och ek har en naturlig längre hållbarhet än vissa andra träslag och kan vara ett alternativ där längre hållbarhet behövs.

Andra alternativ till traditionellt impregnerat virke är virke som tryckimpregnerats med modifierad linolja eller virke som värmebehandlats. Fråga efter alternativ när du handlar!

Utsätt inte träet för onödig fukt

Välj en konstruktion och ett läge som gör att träet inte blir utsatt för onödig fukt.

Tänk på att ha god dränering runt bygget.

Skydda ändträet och ta hjälp av andra material där bygget är i kontakt med marken.

Undvik kreosotbehandlat virke

Kreosot är hälso- och miljöfarligt. Virke som har impregnerats med kreosot är svart eller brunt och har en karakteristisk tjärlukt men både färgen och lukten avtar med tiden. Som privatperson får du endast använda begagnat kreosotvirke som impregnerats före den 31 december 2002.

Trä som är behandlat med kreosot får inte använ-

Ibland är det svårt att se skillnad på gammalt impregnerat virke och obehandlat. Om du är osäker, behandla det som om det vore impregnerat.

das på lekplatser eller i leksaker och inte heller i parker, trädgårdar och anläggningar för friluftsliv där det finns risk för att det ofta kommer i kontakt med huden. Det får heller inte användas till behållare för odling.

Impregnerat virke är farligt för miljön

Virke som är impregnerat med arsenik, koppar eller kreosot är farligt för miljön. De giftiga ämnena förstörs inte vid vanlig förbränning utan måste tas om hand i speciella förbränningsanläggningar.

Ibland är det svårt att se skillnad på gammalt impregnerat virke och sådant som är obehandlat. Om du är tveksam – behandla virket som om det vore impregnerat. Impregnerat virke är vanligt i exempelvis gamla fönster och uteplatser. Vänd dig till kommunen för att få reda på var du ska lämna det.

För reglerna i sin helhet, se Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier, Reach, bilaga XVII, post 31 a-i, punkterna 1-3.

Fakta från Kemikalieinspektionen

Säljaren är skyldig att informera

Den som säljer träskyddsbehandlat virke är skyldig att lämna skriftlig information om följande:

- verksamma beståndsdelar i träskyddsmedlet
- begränsningar i användning
- hur virket lämpligen bearbetas
- hälsorisker och skyddsåtgärder
- hur avfall från virket ska tas om hand

Träskyddsmedel måste vara godkända

Träskyddsmedel innehåller kemiska ämnen som motverkar nedbrytning av träet. De räknas som bekämpningsmedel och måste godkännas av Kemikalieinspektionen innan de får användas i Sverige.

Det finns träskyddsmedel som är godkända i klass 3, dvs. de får användas av var och en. De målas på och tränger in i det yttersta lagret av träet. På Kemi:s webbplats www.kemi.se finns aktuell information om vilka träskyddsmedel som är godkända.

Mer information

Reglerna om bekämpningsmedel finns i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:3) om bekämpningsmedel. Reglerna om träskyddsbehandlat virke finns i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:2) om kemiska produkter och biotekniska organismer, kapitel 5, 27-32 och 34-37 §§, samt i bilaga XVII till Reach.

Trä som impregnerats med kreosot får inte användas till behållare för odling eller i trädgårdar och lekplatser. Välj mindre farliga alternativ i så stor utsträckning som möjligt så skyddar du både dig själv och miljön.

Läs mer på Kemi:s webbplats www.kemi.se.

Faktabladet *Bygga & måla klokt* finns i pdf-format på webbplatsen eller kan beställas gratis från CM-gruppen.

Kontakt

Frågor om träskyddsmedel kan ställas på telefon 08-519 41 122.

Telefontider: Måndag–fredag, klockan 9:00–11:00.

E-post: kemi@kemi.se.

Ämnen som används för att impregnera trä

Flera olika kemiska ämnen används för att impregnera trä. Ämnena används därför att de är giftiga mot skadliga organismer. Listan över sådana ämnen visar att många av dem kan skada både människors hälsa och miljön.

Borsyra / borax – har i djurförsök visat sig ge skador på testiklarna, nedsatt fertilitet och fosterskador hos flera djurarter.

Jod-propnylbutylkarbamat (IPBC) – är giftigt för vattenlevande växter och djur.

Koppar – är mycket giftigt för vattenlevande växter och djur. Kopparföreningar är dessutom bioackumulerande.

Kreosot – kan framkalla cancer. Ämnet är hudirriterande och kan ihop med solljus ge besvärliga allergiska hudreaktioner. Det är bioackumulerande och mycket giftigt för vattenlevande växter och djur.

Tebukonazol – är giftigt för vattenlevande växter och djur. Det har gett fosterskador i djurförsök.

Propikonazol – giftigt för vattenlevande växter och djur.

Zink – kan ansamlas i vattenlevande växter och djur.